

AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁG ELVESZTÉSE

Előzmények

Általánosságban véve a nemzeti kormányoknak jogukban áll eldönteni, hogy az állampolgárság elnyerésére és elvesztésére vonatkozóan országukban milyen eljárást alkalmaznak. Az Európai Unióban azonban a helyzetet az is bonyolítja, hogy minden egyes tagország minden egyes állampolgára egyben európai uniós állampolgár is.

Ez a különbség vezetett ahhoz, hogy Rottmann Úr¹ ügyével az Európai Unió Bíróságához fordult, amikor azzal a lehetőséggel szembesült, hogy elvesztheti német állampolgárságát.

Esettanulmány

Rottmann Úr Ausztriában született osztrák állampolgárként. 1995-ben Münchenbe költözött, miután az osztrák hatóságok egy általa elkövetett állítólagos csalási ügy miatt vizsgálatot indítottak ellene. Két évvel később Rottmann Úr ellen elfogatóparancsot adtak ki.

Rottmann Úr még abban az évben német állampolgárságért folyamodott, amelyet 1999-ben meg is kapott. Az állampolgársági kérelemmel kapcsolatos eljárás során Rottmann Úr eltitkolta, hogy ellene elfogatóparancs van érvényben. Az ausztriai törvények szerint, amint egy személy más állampolgárságot kap, automatikusan elveszti az osztrák állampolgárságát. Ezért Rottmann Úr német állampolgár lett és elvesztette osztrák állampolgárságát.

A bajor hatóságokat, azaz azt a regionális kormányzatot, ahol Rottmann Úr élt, ezek után tájékoztatták az osztrák hatóságok arról, hogy Ausztriában Rottmann Úr ellen eljárás indult. A miatt, hogy Rottmann Úr ezt az információt eltitkolta az állampolgársági kérelmezési eljárásban, a német hatóság megvonta az állampolgárságát és Rottmann Úr hontalan lett, ami azt jelenti, hogy egyetlen országban sem rendelkezett érvényes állampolgársággal.

Ekkor Rottmann Úr a Bajor Közigazgatási Bírósághoz nyújtott be fellebbezést a döntés ellen, amely 2005-ben a regionális kormányzat döntésével értett egyet. Rottmann Úr ezek után a Német Szövetségi Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságra nyújtott be fellebbezést, amely az ügyet az Európai Unió Bíróságához utalta.

¹ ec.europa.eu/dgs/legal_service/arrets/08c135_en.pdf

Az eljárás menete

A német bíróság két fő kérdést tett fel az Európai Unió Bíróságának:

1. Az EU-tagországokat köti-e bármiféle korlátozás a nemzeti állampolgárságok megadása és megvonása terén annak következtében, hogy a hasonló esetekben végeredményben bekövetkező hontalanság az EU-s állampolgárság elvesztését is jelentené? Amennyiben a válasz igen,
2. A tagállamoknak ajánlatos-e részlegesen, ideiglenesen vagy teljesen tartózkodni az állampolgárság visszavonásától, mivel ez az intézkedés az európai állampolgárság elvesztését is maga után vonná?

Döntés

2010 márciusában az Európai Unió Bírósága a következőket jelentette ki:²

- Az EU-s törvények szerint az EU-tagországok részéről nem illegális az állampolgárságot visszavonni olyan személyektől, akik arra csalás vagy lényeges információk eltitkolása révén tettek szert, bár az ilyen intézkedés hatással lehet az EU-s állampolgárságra.
- Az állampolgárságnak a hontalanságot eredményező visszavonása azonban az EU-jog illetékessége alá tartozik, mivel az adott személy az EU-állampolgárságát veszíti el.
- E miatt az EU-jog azt írja elő, hogy ha egy EU-állampolgár az állampolgárság elvesztése miatt hontalanná válik, a nemzeti kormányok csak akkor kötelesek a fenti módon eljárni, ha az közérdekű és ha az erre vonatkozó döntés arányos.
- Annak eldöntésében, hogy arányos intézkedés-e valakinek az állampolgárságát visszavonni, a nemzeti hatóságoknak tekintetbe kell venniük a lehetséges következményeket abban a tekintetben, hogy az adott személy és családja ily módon elveszti az EU-s jogait, tekintettel kell lenni a szóban forgó vétség súlyosságára, a honosítás és az állampolgárság visszavonása között eltelt időre, valamint arra, hogy az adott személynek visszaállítható-e még az eredeti állampolgársága.
- Az ügyet ez után visszautalták a Német Szövetségi Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságának a hatáskörébe annak eldöntésére, hogy az ügy átment-e arányossági és a közérdekűséggel kapcsolatos teszteken. Az ítélet teljes szövege itt érhető el.³

Összefoglalás

Ez az ítélet azt mutatja, hogy az Európai Unió Bírósága egyre inkább hajlandó olyan területeken is beavatkozni, amelyeket azelőtt szigorúan a nemzetállam hatáskörébe tartozónak véltek – azaz ebben az esetben az azzal kapcsolatos döntéshozatalba, hogy ki felel meg, és ki nem felel meg az állampolgárság elnyeréséhez szükséges követelményeknek. Ebben azonban azokat a határokat is

² eudo-citizenship.eu/docs/Rottmann_case.pdf

³ curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=75336&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=395939

hangsúlyozzák, ameddig a Bíróság hajlandó elmenni, nyitva hagyva a nemzeti hatóságok számára azt a lehetőséget, hogy még így is visszavonhassák az állampolgárságot, amennyiben az ügy átmegy az arányossági és a közérdekűséggel kapcsolatos teszteken.

Az ítélet azt is megmutatja, hogy az EU-s állampolgárság több mint egyszerű szólam. Ahogyan azt az Európai Unió Bírósága kijelentette, egy olyan állampolgárságról van szó, amelyben jogok foglaltatnak, és ezekre a jogokra tekintettel kell lenni, mielőtt valakitől a nemzeti szintű állampolgárságát megvonják.